

Polaris

Підтримка багаторівневого
врядування в Україні

ОТГ
ВСЕУКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕНОГО ОПИТУВАННЯ ОСВІТНІХ
СТЕЙКХОЛДЕРІВ ОКУПОВАНИХ, ДЕОКУПОВАНИХ
ТА ПРИФРОНТОВИХ ТЕРИТОРІЙ

Цей документ розроблено експертами програми Polaris «Підтримка багаторівневого врядування в Україні». Програма фінансується урядом Швеції через Шведське агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку Sida і реалізується SALAR International – частиною Шведської асоціації місцевих і регіональних влад SALAR, яка представляє асоціацію в міжнародній діяльності.

Жовтень 2024

Публікацію розробили експерти Програми Polaris
Олег Фасоля та Артем Горобець

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАННЯ ТА ОПРАЦЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ	5
АНКЕТИ ДЛЯ ГРУП РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК	6
ОПИС ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	9
• Здобувачі/-ки освіти	9
• Батьки	14
• Педагогічні працівники/-ці	19
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	24

ВСТУП

Із метою з'ясування та оцінки ситуації з організації освітнього процесу для здобувачів/-ок освіти з окупованих, деокупованих і прифронтових територій України та їх ставлення до пропонуваного Міністерством освіти і науки України змін щодо його здійснення було проведено опитування серед здобувачів/-ок освіти, їх батьків і педагогічних працівників/-ць Чернігівської, Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької та Херсонської областей.

Опитування проводилося у період з 19 вересня по 7 жовтня 2024 року та охопило 27 803 респондентів/-ок.

	Здобувачі/-ки освіти	Батьки	Педагогічні працівники/ці	Всього:
Чернігівська область	143	160	79	382
Сумська область	799	1561	336	2696
Харківська область	2510	7892	1162	11564
Луганська область	92	169	72	333
Донецька область	1660	2930	620	5210
Запорізька область	1625	2720	735	5080
Херсонська область	862	1275	401	2538
Всього:	7691	16707	3405	27803

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАННЯ ТА ОПРАЦЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Опитувальники готувалися окремо для кожної групи стейкхолдерів освітнього процесу, але мали на меті з'ясувати яким чином вплинуть на них запропоновані, внесені та обговорювані зміни щодо організації освітнього процесу для здобувачів/-ок освіти з окупованих, деокупованих і прифронтових територій України. Кількість питань для кожної з категорій була мінімальною з причини намагання отримати максимальну кількість відповідей та розуміючи можливість наразити респондентів/-ок на певну небезпеку.

Опитування респондентів/-ок відбувалося шляхом надсилання QR-посилань на анкети у спільноти здобувачів/-ок освіти, їх батьків та педагогічних працівників/-ць, головами територіальних громад та їх уповноваженими представниками відповідних територій. Опитування здобувачів/-ок освіти та їх батьків проводилося з максимальним уникненням залучення до цього процесу представників освітніх закладів для отримання максимальної об'єктивності відповідей.

Результати відповідей збиралися на Google-диску організаторів опитування від шведсько-української програми Polaris "Підтримка багаторівневого врядування в Україні" та Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад. Тому ні респонденти/-ки, ні організатори/-ки опитування в областях та громадах не мали можливості бачити як проміжні, так і кінцеві його результати.

АНКЕТИ ДЛЯ ГРУП РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Анкета здобувачам і здобувачкам освіти окупованих, деокупованих або прифронтових територій, які навчаються в онлайн-режимі

1. Навчання в онлайн-режимі мене:

- Задовольняє повністю;
- У мене немає іншого вибору;
- Задовольняє частково;
- Не задовольняє зовсім

2. Якщо навчання в онлайн-режимі у теперішньому форматі припиниться, я:

- Піду до школи, яка функціонує на території мого проживання;
- Буду змушений/-на переїхати до іншого місця проживання;
- Не буду відвідувати заняття зовсім;
- Втрачу можливість отримувати освіту за українськими стандартами;
- Свій варіант _____

3. Які проблеми не дозволяють зробити теперішнє навчання більш ефективним і якісним (можна обрати декілька варіантів відповідей):

- Виходити на такі заняття небезпечно;
- Поганий інтернет-зв'язок;
- Вчителі/-ьки не достатньо застосовують цифрові інструменти навчання;
- Відсутній доступ до електронних підручників та інших навчальних матеріалів;
- У цей час я навчаюся у іншому освітньому закладі;
- Свій варіант _____

4. По закінченню 9 (11) класу я планую продовжити здобувати освіту:

- В одному з закладів освіти моєї області;
- В одному з навчальних закладів України;
- В одному з навчальних закладів України, але обов'язково на більш безпечній її території;
- Продовжу навчання за кордоном;
- Не буду продовжувати навчання до закінчення війни

5. Чи планую я повернутися (залишитися, якщо не виїхав/-ла) до своєї громади по закінченню війни:

- Так, планую тут залишитися, бо ніколи не виїжджав/-ла;
- Так, планую сюди повернутися;
- Планую переїхати на проживання в іншу територію України;
- Планую виїхати на постійне проживання за кордон.

Анкета батькам здобувачів і здобувачок освіти окупованих, деокупованих або прифронтових територій, які навчаються в онлайн-режимі

1. Моя дитина навчається в онлайн-режимі тому, що: (можна обрати декілька варіантів відповідей)

- Вона не має іншого вибору;
- Вона звикла до вчителів/-ьок, які її навчали і продовжують навчати зараз;
- Навчання в онлайн-режимі повністю задовольняє потреби моєї дитини;
- Це найбільш безпечний варіант навчання;
- Не має іншого варіанту отримати українську освіту;
- Інша причина (вказіть яка?) _____

2. Для того, щоб моя дитина перейшла на навчання в офлайн-режим до іншої школи, необхідно:

- Кардинально змінити безпекову ситуацію перебування моєї дитини;
- Залучити до навчання в іншому закладі освіти теперішніх педагогів;
- Нічого не робити особливого, а просто запропонувати інший заклад освіти;
- Мій варіант відповіді _____

3. Якщо навчання в онлайн-режимі у теперішньому форматі припиниться, моя дитина:

- Піде до школи, яка функціонує на території тимчасового проживання;
- Буде змушена переїхати до іншого місця проживання до моїх родичів чи знайомих;
- Буде змушена переїхати до іншого місця проживання разом зі мною;
- Не буде відвідувати заняття зовсім;
- Втратить можливість отримувати українську освіту;
- Свій варіант _____

4. По закінченню 9 (11) класу я планую, що моя дитина продовжить здобувати освіту:

- В одному із закладів освіти моєї області;
- В одному із навчальних закладів України;
- В одному із навчальних закладів України, але обов'язково на більш безпечній її території;
- Продовжить навчання за кордоном;
- Не буде продовжувати навчання до закінчення війни.

5. Чи планую я, щоб моя дитина повернулася (залишилася, якщо не виїхала) до своєї громади по закінченню війни:

- Так, планую, щоб тут вона залишилася, бо ніколи не виїжджала;
- Так, планую, щоб повернулася;
- Планую, щоб переїхала на проживання в іншу територію України;
- Планую, щоб виїхала на постійне проживання за кордон.

Анкета педагогічним працівникам/-цям, які навчають в онлайн-режимі здобувачів і здобувачок освіти окупованих, деокупованих або прифронтових територій

1. Навчання здобувачів/-ок освіти з окупованих, прифронтових територій чи тих, які перебувають за кордоном в онлайн-режимі це: (може бути декілька варіантів відповідей)

- Єдиний спосіб долучити дітей до здобуття української освіти;
- Спосіб зберегти учнівський та педагогічний колективи закладу освіти;
- Спосіб отримати заробітну плату, бо вона є єдиним джерелом мого існування;
- Єдиний безпечний спосіб навчатися;
- Якщо інша причина, то вкажіть, яка чи які _____

2. Які проблеми не дозволяють зробити теперішнє навчання більш ефективним і якісним (можна обрати декілька варіантів відповідей):

- Особиста небезпека для здобувачів/-ок освіти під час занять;
- Особиста небезпека для педагогів під час занять;
- Низька якість інтернет-зв'язку;
- Я не володію досконало новими технологіями навчання і в теперішніх умовах не можу їх покращити;
- У мене недостатньо часу для підготовки до навчальних занять із здобувачами/-ками;
- Відсутній доступ до електронних підручників та інших навчальних матеріалів;
- Здобувачі/-ки освіти мають низьку мотивацію до навчання;
- Свій варіант _____

3. Чи готові Ви особисто долучитися до освітнього процесу в іншому закладі освіти, якщо це буде запропоновано:

- Так, готовий (готова) без будь-яких попередніх умов;
- Так, готовий (готова) за певних умов;
- Я про такий варіант не думав (не думала);
- Не готовий (не готова) за жодних обставин.

4. Я оцінюю, що працюю ефективно у теперішньому форматі на:

- 100%;
- 75%;
- 50%;
- 25%;
- Менше 25%.

5. Чи плануєте Ви повернутися (залишитися, якщо не виїжджали) до своєї територіальної громади?

- Так, безумовно, планую повернутися (залишитися);
- Так, планую повернутися (залишитися) за певних обставин;
- Планую переїхати на проживання до більш безпечної території України;
- Планую переїхати на проживання за межі України.

ОПИС ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Здобувачі та здобувачки освіти

- Рівень задоволеності онлайн-навчанням серед здобувачів/-ок освіти виглядає наступним чином:

	Задовольняє повністю	У мене немає іншого вибору	Задовольняє частково	Не задовольняє
Чернігівська область	28,6%	25%	32,9%	13,6%
Сумська область	28,5%	37,3%	32,9%	13,6%
Харківська область	35,3%	31,4%	26,2%	7,1%
Луганська область	62%	29,3%	8,7%	0
Донецька область	50,3%	22,8%	23,2%	3,6%
Запорізька область	50,7%	23,7%	23,1%	2,5%
Херсонська область	50,7%	33,3%	14,4%	1,6%

Максимальну кількість здобувачів/-ок освіти задоволених онлайн-навчанням у Луганській (62%) та близько 50% у Донецькій, Запорізькій та Херсонській областях можна пояснити тим, що території цих областей є окупованими і здобувачі/-ки освіти отримують освітні послуги у своїх закладах освіти, перебуваючи територіально за кордоном чи в інших областях України або змушені були залишитися в окупації і не мають іншого способу отримувати їх.

У той же час найбільше (близько 13%) невдоволених онлайн-навчанням у деокупованих Чернігівській та Сумській областях, що свідчить визнання здобувачами/-ками проблем та їх бажання зміни формату навчання.

2. Припинення онлайн-навчання за теперішнім форматом може призвести до того, що опитані здобувачі/-ки освіти:

	Підуть до школи, яка знаходиться за місцем їх проживання	Будуть змушені переїхати до іншого місця проживання	Не будуть відвідувати навчальні заняття зовсім	Вважають, що втратять можливість отримувати освіту за українськими стандартами
Чернігівська область	61,4%	7,9%	11,4%	12,9%
Сумська область	57%	17,9%	6,4%	13,4%
Харківська область	60,9%	7%	8,7%	15,6%
Луганська область	15,2%	3,3%	6,5%	73,9%
Донецька область	50,8%	17,7%	7,2%	18,6%
Запорізька область	50,8%	14,4%	6,5%	24,9%
Херсонська область	29,3%	14,1%	9%	44,1%

Близько 60% опитаних здобувачів/-ок освіти Харківської області, 57% Сумської області та 50% Донецької та Запорізької областей висловили припущення, що в результаті припинення дистанційного навчання вони перейдуть на очний формат навчання до тих закладів освіти, які знаходяться за місцем теперішнього їх місця проживання. Це свідчить про те, що вони і зараз мають можливість навчатися в очному форматі, який є більш ефективнішим, але не використовують її (можливість).

У той же час викликає стурбованість, що чималий відсоток опитаних переконані, що припинення дистанційного навчання є кроком до втрати ними можливості здобути освіту за українськими стандартами. Найбільше таких серед здобувацької спільноти Луганської області (73,9%), яка є найбільш окупованою, Херсонської області (44,1%), Запорізької області (24,9%), Донецької області (18,6%), значна частина територій яких є окупованими.

3. Аналізуючи проблеми, які впливають на якість здійснюваного цифрового навчання, здобувачі/-ки освіти окреслюють наступні:

	Виходити на такі заняття небезпечно	Поганий інтернет-зв'язок	Відсутній доступ до е-підручників	Навчання у цей час у іншому закладі	Вчительство недостатньо застосовує цифрові інструменти навчання
Чернігівська область	20,9%	77,7%	16,5%	4,3%	14,4%
Сумська область	33,8%	72,4%	8,9%	1,8%	6,7%
Харківська область	24,4%	66,4%	7,2%	5,8%	10,4%
Луганська область	16,3%	40,7%	1,2%	38,4%	3,5%
Донецька область	14,5%	70%	7,5%	6,9%	7,6%
Запорізька область	25%	66,4%	5,1%	3,1%	5,3%
Херсонська область	17,2%	61%	5,8%	21,3%	2,8%

Найбільшою проблемою, яка є причиною, що впливає на якість онлайн-навчання на переважну думку опитаних є поганий інтернет-зв'язок. Це вказали від 77,7% опитаних здобувачів/-ок Чернігівської до 40,7% Луганської областей. Можна припустити, що менший відсоток серед опитаних із Луганської області, яка є максимально окупованою з найбільшим відсотком тих, хто із Чернігівської області, яка є не окупованою, пов'язаний з тим, що перші переважно отримують освітні послуги за межами своєї області, тоді як другі - у своїй більшості перебувають на власній території. Небезпека виходити на онлайн-заняття є вагомою причиною, яку вказали приблизно в однаковій мірі респонденти/-ки з усіх областей: від 14,5% у Донецькій області до 33,85 у Сумській області.

Викликає здивування те, що у кожній з областей є здобувачі/-ки для яких проблемою стає доступ до електронних версій підручників і у Чернігівській області на території, якої не ведуться активні бойові дії, ця частка (16,5%) є найбільшою в порівнянні з 1,2% у Луганській області, більша частина якої є окупованою або на якій ведуться активні бойові дії. Це, напевно, свідчить про недостатньо ефективну роботу у цьому плані педагогічних працівників/-ць, які несповна використовують можливості електронних версій підручників.

38,4% опитаних здобувачів/-ок з Луганської області та 21,3% з Херсонської області та значно менша кількість з інших областей у час здійснення онлайн-навчання перебувають на навчанні у інших закладах освіти. Можна робити припущення, що навчання за однією з форм чи в одному з закладів вони використовують як запасний варіант.

4. По закінченню 9 (11) класу здобувацька спільнота планує отримувати освіту:

	В одному з закладів освіти своєї області	В одному з закладів освіти України	В одному з закладів освіти України на більш безпечній її території	За кордоном
Чернігівська область	16,5%	57,6%	20,9%	5%
Сумська область	31,5%	37,5%	21,7%	7%
Харківська область	26,7%	43,2%	18%	10,3%
Луганська область	20,7%	32,6%	23,9%	18,5%
Донецька область	20,6%	38,5%	26,2%	10,6%
Запорізька область	24,7%	38,8%	23,5%	9,7%
Херсонська область	15,7%	40,6%	24,2%	13,5%

Не може не тішити й той факт, що переважна більшість майбутніх випускників/-ць базової та старшої школи з усіх сімох областей від 57,6% з Чернігівської області до 32,6% з Луганської області планує продовжити здобувати освіту в одному із закладів освіти України та від 31,5% із Сумської області до 15,7% з Херсонської області - в одному із закладів освіти своєї області.

У той же час близько чверті опитаних із кожної з областей мають намір змінити своє місце навчання на більш безпечній території.

Викликає стурбованість той факт, що 18,5% опитаних із Луганської, 13,5% із Херсонської, 10,6% із Донецької областей мають у планах продовження здобуття освіти в закордонних освітніх закладах. Такі здобувачі/-ки є й серед опитаних інших областей. Це свідчить про продовження ймовірних втрат людського капіталу у майбутніх періодах.

5. Звертаючи увагу на те, чи здобувацьке коло планує повернутися (залишитися, якщо не виїхало) у громаду свого проживання після завершення війни, отримуємо наступне:

	Планує залишитися, бо не виїздило	Планує повернутися	Планує переїхати в інший регіон України	Планує виїхати на постійне проживання за кордон
Чернігівська область	55,1%	15,2%	24,6%	5,1%
Сумська область	59,2%	21%	13,3%	6,4%
Харківська область	61,6%	13,8%	14,9%	9,7%
Луганська область	9,8%	65,2%	17,4%	7,6%
Донецька область	14,7%	54,1%	22,2%	8,9%
Запорізька область	26,8%	47,9%	18,5%	6,8%
Херсонська область	31,3%	47,2%	15,3%	6,3%

61,6% опитаних здобувачів/-ок освіти Харківської, 59,2% Сумської, 55,1% Чернігівської областей планують залишитися у місцях свого проживання. 65,2% здобувачів/-ок Луганської, 54,1% Донецької, 47,9% та 47,2 Запорізької та Херсонської областей планують повернутися до місць свого проживання по закінченню активних бойових дій.

Разом із тим 9,7% здобувачів/-ок Харківської, 8,9% Донецької, 7,6% Луганської, близько 6% Запорізької, Херсонської, Сумської та Чернігівської областей планують виїхати на постійне проживання за кордон. Від 13,3% опитаних здобувачів/-ок освіти у Сумській області до 24,6% у Чернігівській області планують змінити своє місце проживання на більш безпечне у межах України.

Батьки

1. Аналізуємо причини навчання учнівства в цифровому форматі з позиції їх батьків:

	Немає іншого вибору	Звикли до вчительства	Задовольняє потреби дитини	Найбільш безпечний варіант	Єдиний варіант отримати українську освіту
Чернігівська область	33,8%	25,5%	15,3%	47,1%	12,1%
Сумська область	45,5%	20,9%	8,7%	66,4%	17,4%
Харківська область	43,1%	15,1%	12,9%	63%	20,8%
Луганська область	29,8%	40,5%	53,6%	47,6%	64,3%
Донецька область	26,5%	54%	30,3%	63,8%	16,4%
Запорізька область	25%	48%	28,1%	62,8%	23,8%
Херсонська область	25,8%	37,1%	28,6%	46,5%	47,1%

Оцінюючи онлайн-навчання своїх дітей, близько 45% опитаних батьків Сумської та Харківської областей, близько третини Чернігівської та Луганської областей, та близько чверті Донецької, Запорізької та Херсонської областей вважають, що їх діти не мають іншого вибору.

54% батьків Донецької області, 48% Запорізької, 40,5% Луганської областей вважають, що причиною онлайн-навчання є те, що їх діти звикли до своєї вчительської спільноти.

Для 53,6% опитаних батьків Луганської області онлайнний формат навчання задовольняє потреби їх дітей. Для більш як 60% батьків здобувачів/-ок освіти Сумської, Харківської, Донецької та Запорізької областей таке навчання є найбільш безпечним.

64,3% батьків Луганської області, яка є найбільш окупованою, вважають, що це єдиний варіант отримати українську освіту.

2. Звертаємо увагу на фактори, які можуть сприяти переходу навчання учнівства у офлайн формат:

	Кардинально змінити безпекову ситуацію	Залучити теперішнє вчительство в інший заклад	Запропонувати інший заклад освіти	Закінчення війни
Чернігівська область	58,6%	14,5%	18,4%	1,3%
Сумська область	78,2%	6,7%	5,5%	1,1%
Харківська область	75%	8%	5,2%	0,6%
Луганська область	75,3%	8,6%	4,2%	2,1%
Донецька область	68,8%	14,4%	6%	4,8%
Запорізька область	73,5%	11,3%	4,7%	4,7%
Херсонська область	66,5%	11,9%	5,4%	0,7%

Близько 70% батьків усіх областей, які взяли участь в опитуванні вважають, що зміна безпекової ситуації може сприяти переходу на очний формат освітнього процесу їх дітей. Інші фактори (залучення вчительства до роботи в інших освітніх закладах, пропозиція перейти на навчання в інший навчальний заклад і навіть закінчення війни) не є настільки вагомими, які б змусили батьків відмовитися від онлайн-навчання їх дітей.

3. Аналізуємо, що станеться з учнівством, якщо онлайн-навчання припинеться:

	Піде до школи, яка функціонує на території тимчасового проживання	Буде змушене переїхати до іншого місця проживання родичів чи знайомих батьків	Буде змушене переїхати до іншого місця проживання разом з батьками	Не буде відвідувати заняття зовсім	Втратить можливість отримувати українську освіту
Чернігівська область	60,6%	4,5%	11,6%	11%	7,7%
Сумська область	31,7%	6,6%	30%	7%	19%
Харківська область	35%	15%	5%	13%	25,9%
Луганська область	8,4%	2,3%	3%	2,4%	83,2%
Донецька область	37,7%	21%	4%	8,5%	23,7%
Запорізька область	33,5%	19,8%	3%	9,9%	30%
Херсонська область	18,6%	14,2%	3,9%	6%	53,8%

Прогнозуючи за результатами опитування батьків наслідки можливого припинення онлайн-навчання їх дітей, варто акцентувати увагу, що 83,2% опитаних батьків Луганської, 53,8% Херсонської, близько третини Донецької та Харківської областей думають, що їх діти втратять шанс отримати українську освіту. Вважають, що це змусить піти на навчання до закладу освіти, який функціонує на території тимчасового проживання їх дітей 60,6% батьків Чернігівської, більше 30% Запорізької, Донецької, Харківської та Сумської областей.

Близько п'ятої частини опитаних із Запорізької та Донецької областей вважають, що їх діти будуть змушені переїхати на проживання до родичів чи знайомих, а третина опитаних із Сумської області вважають, що будуть змушені переїхати разом із своїми дітьми.

Поряд із тим, від 13% батьків Харківської області до 6% Херсонської області передбачають, що їх діти взагалі перестануть відвідувати освітні заклади.

4. Зауважимо, де батьки планують, щоб по завершенню 9 чи 11 класу їх діти продовжували здобувати освіту:

	У закладі освіти своєї області	У закладі освіти України	У закладі освіти України на більш безпечній території	За кордоном	Не буде продовжувати навчання до завершення війни
Чернігівська область	20,5%	44,2%	26,3%	6,4%	2,6%
Сумська область	34,8%	29,2%	29,1%	5,2%	1,7%
Харківська область	26,3%	32,8%	31%	6,4%	2,3%
Луганська область	18,5%	32,1%	25,6%	16,7%	7,1%
Донецька область	16,9%	32,9%	38%	8,2%	4,1%
Запорізька область	20,4%	31,2%	34,5%	9,8%	4,1%
Херсонська область	12%	34,7%	32,9%	13,7%	6,8%

Аналізуючи прогнози батьків щодо продовження навчання їх дітьми по закінченню 9-11 класів, варто зауважити, що майже в однакій мірі батьки всіх семи областей вважають, що їх діти продовжать навчання у навчальних закладах України та на більш безпечній території. Трохи менше передбачають продовження навчання їх дітьми у навчальних закладах своєї області.

Від 16,7% опитаних батьків Луганської області до 5,2% Сумської області бажають, щоб їх діти продовжили навчання за кордоном. Від 1,7% батьків Сумської до 6,8% Херсонської областей думають, що їх діти не будуть продовжувати навчання до завершення війни взагалі.

5. Аналізуємо позицію батьків до того, чи планують вони, щоб їх дитина повернулася (залишилася, якщо не виїхала) до своєї громади після завершення війни :

	Планую, щоб тут вона залишилася, бо ніколи не виїжджала	Планую, щоб повернулася	Планую, щоб переїхала на проживання в іншу територію України	Планую, щоб виїхала на постійне проживання за кордон
Чернігівська область	45,8%	16,1%	32,3%	5,8%
Сумська область	56,8%	26,9%	11,1%	5,2%
Харківська область	66,6%	16,4%	9,5%	7,6%
Луганська область	10,1%	72%	13,1%	4,8%
Донецька область	11,8%	65%	16,1%	7,1%
Запорізька область	22,4%	56,9%	14,9%	5,9%
Херсонська область	25,7%	54,9%	12,8%	6,6%

Оцінюючи відповіді батьків щодо можливості залишення їх дітей на територіях проживання (якщо вони не виїжджали) та повернення до своїх домівок (у разі тимчасового виїзду), маємо наступні результати:

- значно більше половини опитаних усіх областей вважають, що їх діти залишаться (якщо не виїжджали) або повернуться (якщо виїхали) до своїх громад;
- разом із тим, 32,3% батьків Чернігівської, 14,9% Запорізької, близько 15% Луганської, Донецької та Запорізької областей планують переїхати у більш безпечні території України;
- на постійне проживання за межі України планують виїхати 7,6% батьків із дітьми Харківської до 5,2% Сумської областей.

Педагогічні працівники/-ці

1. Аналізуємо позицію вчительства щодо того, що для них є навчання учнівства в цифровому форматі :

	Єдиний спосіб долучити дітей до здобуття української освіти	Спосіб зберегти учнівський та педагогічний колективи закладу освіти	Спосіб отримати заробітну плату, бо вона є єдиним джерелом мого існування	Єдиний безпечний спосіб навчатися
Чернігівська область	68,8%	40,3%	7,8%	51,9%
Сумська область	72,2%	59,4%	26,6%	78,5%
Харківська область	81%	52,7%	18,6%	69,6%
Луганська область	89%	70,8%	39%	61%
Донецька область	79,7%	68,2%	35,5%	77,7%
Запорізька область	78%	75,3%	37%	64,6%
Херсонська область	86,5%	63%	29,4%	64,6%

Більшість опитаних (більше 70%) вважає, що збереження онлайн-навчання в існуючому форматі є єдиним способом безпечної організації освітнього процесу у теперішніх умовах, єдиним способом зберегти учительські та учнівські колективи та долучити учнівство до здобуття української освіти.

Від 7,8% вчительства Чернігівської області до 39% Луганської області бояться зміни формату організації освітнього процесу, бо існування його в теперішньому вигляді є способом отримання заробітної плати, яка є єдиним джерелом їх існування.

2. Аналізуємо причини, які на думку вчительства не дозволяють теперішнє навчання зробити ефективнішим і якіснішим:

	Особиста небезпека для здобувачів/-ок освіти під час занять	Особиста небезпека для вчительства під час занять	Низька якість інтернет-зв'язку	Я не володію досконало новими технологіями навчання	Здобувачі/-ки освіти мають низьку мотивацію до навчання
Чернігівська область	74,4%	46,2%	52,6%	2,6%	24,4%
Сумська область	85%	70%	50%	2,4%	27,5%
Харківська область	77%	52%	41,4%	1 %	35,3%
Луганська область	80,3%	50,7%	18,3%	0%	5,6%
Донецька область	77,3%	55,8%	44,7%	0,8%	23,2%
Запорізька область	82,7%	56%	39,2%	0,4%	23%
Херсонська область	74,8%	45,3%	38,3%	1,3%	23,2%

Основна причина, яка не дозволяє теперішній формат навчання зробити більш ефективним, на думку вчительської спільноти, це особиста небезпека для учнівства та для них (від 45,3% до 85% опитаних).

Суттєво на ефективність освітнього процесу на думку опитаного вчительства (від 18,3% до 52,6%) впливає низька якість інтернет-зв'язку. Вагомою причиною педагогічні працівники/-ці вважають низьку мотивацію учнівства до навчання (5,6% у Луганській області до 35,3% у Харківській області).

Разом із тим, лише до 2% вчительської спільноти визнають, що вони не володіють досконало новими технологіями навчання.

3. Аналізуємо позицію вчительства щодо того чи готове воно долучитися до освітнього процесу в іншому закладі освіти:

	Так, готовий (готова) без будь-яких попередніх умов	Так, готовий (готова) за певних умов	Я про такий варіант не думав (не думала)	Не готовий (не готова) за жодних обставин
Чернігівська область	7,7%	19,2%	56,4%	16,7%
Сумська область	4,2%	16,4%	66,9%	12,5%
Харківська область	5,9%	14,3%	51,3%	28,5%
Луганська область	4,2%	18,3%	53,5%	23,9%
Донецька область	7,5%	28,8%	44,5%	19,1%
Запорізька область	7,5%	29,6%	40,3%	22,5%
Херсонська область	7,8%	24,3%	45,4%	22,6%

Щодо оцінки власної можливості долучитися до роботи у інших закладах освіти у разі зміни формату організації освітнього процесу не розглядало близько 50% опитаних педагогічних працівників/-ць в усіх областях.

Від п'ятої частини до чверті опитаних не розглядають такої можливості за жодних обставин. Орієнтовно така ж кількість готова до змін за певних обставин.

Від 4,2% опитаного вчительства Луганської області до 7,8% Херсонської області готові долучитися до освітнього процесу в іншому закладі без будь-яких попередніх умов.

4. Аналізуємо позицію вчительства щодо того наскільки воно ефективно працює у теперішньому форматі:

	100%	75%	50%	25%
Чернігівська область	32,1%	56,4%	11,5%	0%
Сумська область	39,1%	52,5%	7,8%	0,6%
Харківська область	57,1%	37,7%	4,6%	0,6%
Луганська область	75%	25%	0%	0%
Донецька область	59,4%	36,8%	3,6%	0%
Запорізька область	58,5%	36,4%	4,9%	0%
Херсонська область	59,1%	34,8%	5,5%	0,6%

Більше половини опитаних Херсонської, Запорізької, Донецької, Луганської, Харківської, Сумської вважають, що вони у теперішньому форматі організації освітнього процесу працюють із 100-відсотковою віддачею. Близько 50% опитаних Чернігівської та Сумської областей та близько третини із Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Херсонської вважають що вони працюють із 75-відсотковою віддачею.

Від 3,6% опитаних педагогічних працівників/-ць Донецької області до 11,5% Чернігівської області оцінюють свою ефективність у 50%.

Практично ніхто не оцінює свою ефективність у чверть від можливої.

5. Аналізуємо позицію педагогічних працівників/-ць щодо того наскільки воно готове повернутися (залишитися, якщо не виїжджало) до своєї територіальної громади:

	Так, безумовно, планую повернутися (залишитися)	Так, планую повернутися (залишитися) за певних обставин	Планую переїхати на проживання до більш безпечної території України	Планую переїхати на проживання за межі України
Чернігівська область	79,2%	11,7%	5,2%	3,9%
Сумська область	64%	29%	5,4%	1,5%
Харківська область	85,1%	12,2%	1,9%	0,8%
Луганська область	53,5%	45,1%	0%	1,4%
Донецька область	43,4%	44,6%	11,7%	0,3%
Запорізька область	59,8%	35,3%	4%	1%
Херсонська область	57,7%	35,3%	5,5%	1,5%

Безумовно залишитися у своїх громадах або повернутися, якщо виїхали планують від 43,4% опитаних Донецької області, 53,5% Луганської області до 85,1% Харківської областей. Ще 45,1% вчителів Луганської області та 44,6% Донецької області планують це зробити за певних обставин.

Оцінюючи ці дві перспективи можна робити прогнози, що переважна більшість вчительської спільноти асоціюють своє майбутнє з територіями на яких вони проживали до повномасштабного вторгнення.

Лише від 2 до 11% планують переїхати на постійне проживання до більш безпечних територій України і лише від 0,3 до 3,9 % пов'язують своє майбутнє з виїздом за кордон.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Зміна підходів до організації освітнього процесу під час воєнного стану суттєво вплине на поведінку здобувачів/-ок освіти, їх батьків та вчительської спільноти.
2. Зміни в організації освітнього процесу можуть посилити міграційні процеси серед здобувачів/-ок освіти та їх батьків.
3. Найголовнішим пріоритетом для здобувачів/-ок освіти, батьків та вчительства є збереження життя та здоров'я учасників/-ць освітнього процесу.
4. Найбільш готовими до змін є здобувачі/-ки освіти, тоді як найменш готовими залишаються педагогічні працівники/-ці.
5. Українська освіта залишається важливим чинником збереження української ідентичності.
6. Не можна створити універсальних підходів до організації освітнього процесу для всіх освітніх стейкхолдерів та на всіх територіях України. Кожна з груп та територій потребують особливого підходу щодо організації освітнього процесу для них.

Polaris

Підтримка багаторічного
врядування в Україні

OTG
ВСЕУКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ

2024